

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 STOCKHOLM

Hemliga tvångsmedel m.m. under en stärkt parlamentarisk kontroll (Ds 2005:53)

Säkerhetspolisen har i olika sammanhang de senaste åren efterlyst en förstärkt parlamentarisk kontroll av och insyn i Säkerhetspolisens känsliga och viktiga arbete för att bevara den nationella säkerheten och skydda den svenska demokratin. En sådan förstärkt parlamentarisk närvaro vid Säkerhetspolisens arbete skulle leda till en ökad grad av förtroende för verksamheten och vidare vara en viktig kontakt för Säkerhetspolisen att förankra och diskutera inriktning och innehåll i verksamheten. Ett sådant organ skulle vidare verksamt kunna bidra till att öka förmågan till säkerhetspolitiska bedömningar hos den högsta statsmakten, som skulle få en direkt tillgång till de analyser och hotbildsbedömningar som görs inom Säkerhetspolisen.

Mot denna bakgrund välkomnar Säkerhetspolisen självfallet det förslag som nu har remitterats och som innebär en rörelse i rätt riktning, men som enligt Säkerhetspolisens bedömning inte når fram till den målsättning som i korthet nu har nämnts. Den valda lösningen är således en kortsiktigt godtagbar lösning för att öka den parlamentariska insynen i tvångsmedelshanteringen. Lösningen är emellertid inte fri från invändningar. En bärande invändning är t.ex. att nämnden som en förvaltningsmyndighet hör under Regeringen och att den därmed inte har den konstitutionella självständighet som skulle krävas för uppdraget. Ett annat problem är givetvis att nämnden inte ges mandat att utöva en mer samlad tillsyn och kontroll av Säkerhetspolisens hela verksamhetsområde utan enbart av tvångsmedelsanvändningen.

För en effektiv kontroll av Säkerhetspolisens tvångsmedelsanvändning torde det krävas en mer heltäckande och djup insyn i hela verksamheten, något som inte torde vara möjligt för en nämnd som skall arbeta med all tvångsmedelsanvändning inom hela rättsväsendet, även innefattande domstolarnas rättstillämpning. Förslaget kan alltså godtas som ett steg på vägen mot en mer allmän parlamentarisk insyn i Säkerhetspolisens verksamhet. Detta är självfallet angeläget mot bakgrund av de nya rättsliga instrument som nu håller på att tas fram, såsom hemlig rumsavlyssning och preventiva tvångsmedel. Säkerhetspolisen vill betona att dessa instrument är helt nödvändiga för att ge polisen rimliga förutsättningar att bekämpa den mest allvarliga och komplexa brottslighet som i stor utsträckning riktar sig mot grundläggande demokratiska värden och strukturerna i rättsstaten. Mot bakgrund av den debatt som förs kring balansen mellan integritet och effektivitet i rättstillämpningen är det viktigt att en nämnd ges möjlighet att följa tillämpningen av dessa effektiva och nödvändiga instrument. Säkerhetspolisen är övertygad om att sådan parlamentarisk insyn blir allt mer viktig för att skapa förtroende för verksamheten och förståelse för de nya rättsliga instrumenten.

Säkerhetspolisen delar uppfattningen att nämnden skall ges möjlighet att granska avslutade ärenden. Det är, enligt Säkerhetspolisens mening, mer tveksamt om nämndens tillsyn bör omfatta även pågående ärenden. För det fall nämnden ges möjlighet att utöva tillsyn under pågående förundersökning anser Säkerhetspolisen att det finns en beaktansvärd risk för att nämnden i enskilda ärenden indirekt kan komma att påverka såväl myndigheternas handläggning som domstolarnas självständighet som beslutande organ. Genom en sådan granskning riskerar vidare den operativa verksamheten att störas.

Resultatet av nämndens granskningsarbete bör enligt det presenterade förslaget redovisas skriftligen för regeringen och bl.a. innehålla uppgifter motsvarande dem som i dag lämnas i regeringens årliga skrivelse till riksdagen över användningen av hemliga tvångsmedel. Mot bakgrund av de krav på förbättringar avseende regeringens skrivelse som bl.a. framförts av olika riksdagsledamöter samt för att möjliggöra en effektivare kontroll av tvångsmedelsanvändningen anser Säkerhetspolisen att det i nämndens föreskrifter bör anges hur redovisningen skall utformas samt vilka kriterier som skall ingå denna.

Om förslaget genomförs delar Säkerhetspolisen uppfattningen att regeringens årliga skrivelse kan upphöra.

I betänkandet föreslås inga förändringar i regleringen av meddelarfriheten. Med hänsyn till att nämndens ledamöter i sitt granskningsarbete kan komma att få del av uppgifter som är mycket känsliga ur sekretessynpunkt anser Säkerhetspolisen att sekretessbelagda uppgifter rörande den granskande verksamheten inte bör omfattas av meddelarfriheten.

Detta yttrande har beslutats av säkerhetspolischefen Klas Bergenstrand. Verksjuristen Annica Hellström har varit föredragande.

Klas Bergenstrand
Säkerhetspolischef

Annica Hellström